

Naša živinoreja.

(Dalje.)

Prevažanje govedine po železnici priporoča se vsi kakor v prvi vrsti tako, da se govedine odda vsaj en polni železniški voz, to je po naših izvedbah osem glav, in ako bi bila živina manja, devet glav na en vagon. — Računati hočemo tedaj tudi izključno s prevažanjem enega železniškega voza (vagona) in odločilna nam bo vožnina od enega vagona.

Po naših poizvedbah prevažajo se govedina iz juga na Dunaj redno samo do zadnje postaje pred dunajsko postajo južne železnice, namreč do postaje „Mazleinsdorf“ ležeče uže tik dunajskega mesta na južno-zahodni strani, od te postaje se živina lahko peš goni do živinskega trga v St. Marks u.

Vožnina od polnega vagona od Ljubljane v Mazleinsdorf znaša 62 goldinarjev, in spremljevalec, katerega mora imeti vsak vagon, ima prosto vožnjo do Dunaja in nazaj.

Prevažanje govedine preskrbuje se redno po mešanih vlakih tako, da vsa vožnja traja dalj kakor 36 do 38 ur. Tudi je železnica skrbela za to, da se more živina v Mariboru za nekaj časa prepeljavati iz vagonov, da se napase, napojí, ter prehodi, za kar nalašč v ta namen naprošene mariborske gostilnice zahtevajo prav zmerno plačilo.

Ako tedaj računamo, da se na Dunaj od nas pošiljajo samo odrasčeni, dobro pitani voli, da jih ima tedaj prostor v vagonu redno samo 8 glav, tedaj stane prevažanje ene glave do Dunaja okoli 8 goldinarjev, in ako računamo pitane vola na 10½ starih centov ali 600 kil, tedaj se 100 kil živega vola s prevažanjem samim iz Ljubljane do Dunaja podraži samo za 1 gold. 34 kr. Prepričani smo, da si ves daljni račun in primero med našo domačo in pa dunajsko ceno z ozirom na ravno omenjeno vožnino vsak živinorejec sam brez težave dopolni in potem prevdarja, kje se mu bodo pitani voli boljše plačali in za koliko.

(Dalje prihodnjič.)

O ogledu pogoždovanja Krasa in gozdov na Notranjskem po c. k. deželnem predsedniku.

Naš velečenjeni preblagorodni gospod deželni predsednik je z gospodom c. kr. deželnim gozdnim nadzornikom, c. kr. okrajnim glavarjem v Postojni in c. kr. gozdnim pristavom, 29. avgusta nasade Krasa, in sicer na Kalu, v Šentpetru in Postojni pregledaval. Ker se je sajenje umno in taktno nadzorovalo, so sadike jako lepe in upati je, da bodo zmirom čvrsteje postajale. Na skalnatem svetu Gabrku pri Famljah, kjer najhuje burja razsaja, in pri Rakitniku so se nasadbe prav srečno izvršile in sadike so krepke in se vspešno silni burji v bran stavijo.

Na ta način je okoli dvesto oralov pustega Krasa v teku dveh let zopet z drevjem nasajenega. Vse te nasadbe so se pod vodstvom veččega in priljubljenega c. kr. deželnega gozdnega nadzornika gosp. Gollija izvršile.

Gospod deželni predsednik je bil z nasadi zadovoljen in močno ga je veselilo videti, kako pogoždovanje Krasa vspešno in naglo napreduje.

Če se pomisli, da se je v dveh letih dvesto oralov Krasa pogoždilo, smemo po pravici upati, da se bode Kras, kar ga spada h kranjski deželi, kmalu pogoždil.

Naj toraj občine in posestniki po Krasu naglo natančijo, koliko nerodovitnega sveta imajo za pogoždenje.

Ako se enaki svet, kateri zdaj nič dobička ne donaša, hitreje pogoždi, toliko hitreje bode dobička donašal. Sicer se bode pa za Kras posebna postava izdelala. Se ve, da bode morala premišljeno sestavljena biti in revnemu narodu po Krasu le v korist služiti.

Zraven nasadov videl je gosp. predsednik obsežne prostore z leskovino in drugim gozdnim plevelom zaraščene. Če se pomisli, da so bili ti prostori pred 10 leti še z lepimi jelkami in bukvami zaraščeni, je to opustošenje gozdov pač žalostno. V novjšem času, kar posestniki gozdov bolj v dotiko pridejo z umnimi političnimi gozdarji,*) kateri jih z gozdarsko postavo in drugimi gozdnimi naredbami seznanjujejo in o važnosti gozdov podučujejo,**) so se jeli gozdi manj pustošiti. Upati je, da se bode ta razvada polagoma popolnem opustila in umneje gospodarstvo v gozdih vpeljalo.

Zoper trtno uš.

Dne 28. in 29. preteklega meseca posvetovala se je avstrijsko hrvaška komisija skupaj v Brežicah, kako bi se skupno postopalo zoper trtno uš. Avstrijsko zastopali so gospodje: ministerski svetnik de Pretis, baron Moskon, okrajni glavar Rupnik in adjunkt Hansel; Hrvatsko pa so zastopali: sekcijski svetnik Stojanović, deželni poslanec Kotinović in tajnik hrvatske kmetijske družbe Kuralt. Komisija zedinila se je poprijeti se skupnih naredb in hitro postopati. Letos je položaj toliko boljši, ker trtnih uši, ni veliko izletelo deloma zaradi hudega zatiranja, deloma zaradi deževnega vremena.

Nekaj o ptujskem prašnem polju.

„Miroslav Müller, Ptujsko prašno polje in jega obdelovanje, obdarjena razprava, spisal Miroslav Müller, tajnik c. k. štajarske kmetijske družbe itd. Nemško in slovensko, 17 oziroma 35 strani. V Gradci, v založbi pisateljevi.“

Po razpisu bilo je stavljeno vprašanje, kaka praktično izpeljiva, ne velicnih stroškov zahtevajoča kultura, katera se tudi od malega kmetovalca izpeljati dá, in katera se je pri enakih razmerah kje drugod uže potrdila, naj bi se vpeljala na ptujskem prašnem polju, da bi se na njem dosegel veči in izdatnejši pridelek.

Naloga ni lahka, in kdor ni dobro prevdaril vseh neugodnih okoliščin in razmer, je gotovo ne bo rešil. Da gospod Müller, dasiravno obdarovan, tega ni dosegel, to je gotovo vsak praktičen kmetovalec na prvi mah spoznal, in bo djanski slabi izid kmalu vsacega prepričal. Gospod pisatelj razpoloži na prvih 10 oziroma 20 straneh statistiko tega prašnega polja in potem nasvetuje, naj se ta planjava z akacijami obsenči in tako v travnik spremeni. Bilo bi pa, to pisatelj sam pravi, v to svrhu treba 300 kubičnih metrov kompostnega gnoja na vsak hektar, in trdi, vsem djanskim okoljščinam vključ, da se nahaja za to potrební materijal.

*) Potrebno je, da se pri vseh okrajnih glavarstvih na Kranjskem enako politično osobje, kakor je v Postojni, Kranji, v Logatcu in Radolici, nastavi prej ko prej. Pis.

**) Visoki vladi živo priporočamo, le tako politično osobje v službo jemati, katero je slovenskega jezika v govoru in pisavi popolnem zmožno. Politični gozdar, kateri slovenskega jezika ne ume, je pri nas čisto nepotreben, kar vsak pameten človek sam previdi! Vred.

Kako zamore pisatelj, ki je bil vendar v tistem kraju sam kmetovalec, govoriti o „udorih“ na ravnem polji, o „gnojnici“ po cestah tekoči na peščenem polji, katero vsako kapljo mokrote takoj popije, o stavbinah „razdrtinah“, o lesenih kočah, in o cestnem blatu na peščenih cestah, katere so vedno tako čiste kakor drevo-redna pota, tega mi ne razumemo. Prav dobro pravi gospod Müller, da je nemogoče pri tamošnjih okoliščinah to prašno polje spremeniti v njive; ako pa nazadnje pravi: „Da se doseže stalna trata, je v tem slučaju poglavitna reč“. Ni treba, da bi bil kdo specialist v krmosetvi, da lahko sprevidi, kako površna je ta razprava.

Brez gnoja in brez vodovodov je čisto nemogoče, na suhi zemlji doseči stalne trate, in bi bilo edino pravilno obdelovanje tega prašnega polja izboljšanje pašnikov, kakoršni so, se ve da, zelo revni, zdaj uže tam. Poglavitna reč pri tem delu bi bila, da bi se izbrala za to polje najprimernejša travna semena, katero reč pa pisatelj tudi le površno omenja. Tako važnih klimatičnih razmer to delce še ne omeni ne in priporoča tamošnjim razmeram ravno nasprotno, naj se seje travno seme spomladi.

To lokalno vprašanje bi se bilo sicer najbolje pustilo brez vse javne kritike, ko bi ne bilo temeljito razmatranje tega vprašanja tako silno važno v izgled za toliko družih pustih krajev.

Lokalni navratelj A. Kohlert.

Tržaška razstava.

Glavno poslopje, števil. II.

(Dalje.)

Na levi strani precéj pri vhodu nahajamo mnoge male obrtnije, kakor so kinkaljerije, rezljarije, dela iz kosti, rogov itd. Jako lepe rezljarije iz raznega lesa je razstavil G. Emmert iz Argo, južne Tirolske; potem nahajamo lepe praktične rezljarije v izložbi firme J. Faust iz Lisic na Moravskem; v tem oddelku je izložila tudi po Slovenskem znana firma Ant. Lautmann in Comp. izvrstne biče, navadne in elegantne; ta firma ima svojo fabriko v Trstu in podružnico na Krasu, ter je ena najstarejših v Trstu; ona pošilja svoje izvrstne biče na vse kraje v Avstriji in tudi na inostransko. — Prav tako je razstavila tržaška firma V. A. Pfeifer lepe glavnike in druge različne izdelke iz rožnine.

Omeniti moramo tudi firme J. W. Dann iz Trsta; ona je razstavila kaj izvrstne predmete lastne fabrike, kakor so metlje, krtače, iz raznih surovin, potem izdelkov iz žime, pletenice iz vrbe in indijskega štaba in druge enake stvari, ki so vse elegantne, prav dobrega okusa in poceni.

Firma D. Neurath na Dunaji je razstavila prav lepo izdelane tase in drugo hišno posodo iz kositarja, pa lepo lakirane, prelepe so slike na teh posodah in pa stanovitni lak; ta firma izvaža prav mnogo na jutrovo. Firma Jos. Vukasinovich iz Beča je razstavila krasna znamenja, embleme in druge enake predmete za okrasje, vse iz bronza in emajla; za grbe, rede, medalje moremo priporočati to firmo, posebno zdaj, ko v Trstu zopet nekatere luknje frakov zijajo po dežji.

Kedor hoče videti prekrasnih klobukov, čapk in družega lišpa za uradnike in oficirje, ta naj si ogleda po firmi Joh. Blazinčič in sinovi iz Beča razstavljene klobuke, sablje, meče in druge enake predmete; takih reči naši tržaški posamentirarji ne znajo izdelovati.

Firma W. Schneider iz Prage je razstavila monograme iz različne kovine za hišno rabo, namreč za znamenje perila, papirja itd., vse prav lepo in okusno.

Omeniti nam je tudi firme G. Weiss iz Trsta, katera je razstavila krasne lule in druge predmete iz morske pene in ambre. Prijateljem lul in bokinov priporočamo tudi izložbo firme G. Wilfort iz Beča.

Kaj posebno krasnega je ona podoba bas-relief iz javorjevega lesa, predstavljajoča vero kot tolažiteljico pravice. To je kaj izvrstno delo, mojstersko rezljanje. Razstavil je ta okvir Ant. Sucharda iz Nove Pake na Českem.

Novotny Franc iz Beča je razstavil praktične in lepo delane portemonaes, mošnje, tobakire, portfelje in druge take malenkosti iz irhovine in bronsa.

Mayer Ignacij iz Breitensee pri Dunaji je razstavil iz tako zvanega celuloida izdelane razne prekrasne predmete, celó kroglice za biljard, posebno pa lepe stvari za ženski lišp.

V galanterijskih predmetih je na vrhuncu firma August Klein iz Beča. V tem oddelku nahajamo tudi omena vredno delo Ignacija Knafelca iz Ljubljane; to delo predstavlja na velikem okviru Ljubljano, kakoršna je bila pred 200 leti (1681); to delo ne bi bilo nič posebnega, a občudovati je način, kako je to narejeno, namreč iz barvane slame vdelano v les, tako, da vam izgleda, kakor mozaik. Občudovati je pri tem delu veliko potrpežljivost.

Risarje boče interesirala tudi izložba firme Clemens Wirtensohn z Dunaja, katera je razstavila mašince, s pomočjo katerih more risar vsako fotografijo prenesti povečevalno, in zopet vsako veliko sliko pomanjšati, mašina je kaj priprosta, a praktična. Mnogo bi bilo še omena vredno v tem oddelku, a nekaj moramo prepustiti tudi obiskovalcem samim.

Kar se tiče galanterij iz raznih kožnin, bronsa, potem lepih in praktičnih rezljarij, moramo priznati, da je ta obrtnija v Beču najbolj razvita. Pred letom 1860. so vse te malenkosti dohajale še iz Pariza in sploh iz Francoskega v Avstrijo, domača naša obrtnija ni imela skoraj nič tako lepo, fino in okusno izdelanega, kakor Francoska, zato je ni mogla konkurirati sè zadnjo, a uže leta 1873. so na dunajski razstavi Dunajčani tu in tam še lepše stvari razstavili, nego Francozi, od tistega časa do danes pa so gotovo še izdatno napredovali, tako sicer, da zdaj uže ne potrebujemo skoro nič več francoskih galanterij in kinkalij; vsega imamo zadosti in še celó za izvoz. Dunajčani izvažajo vsako leto velikanske množine kinkalij skoz Trst v jutrove dežele in celó v Italijo. Moramo reči, da so gledé okusa in cene uže dosegli Francoze ti naši Dunajčani. A živi pa tudi skoraj polovica Dunaja ob tem kruhu. To je sreča za Dunaj, ker namesto, da bi šel denar v inostransko, prihaja dosti inostranskega denarja na Dunaj.

Kar se tiče igrač in družih bolj debelih rezljarij, znano je, da se največ tega blaga izdeluje na Českem v visokih hribih na saksonski in pruski meji, potem v salcburških hribih in v Tirolah. To je sploh obrtnija za hribovce; a vendar je ta avstrijska obrtnija toliko in tako izdatna, da živi cele okraje in da izdeluje zadostno za vso Avstrijo in prav mnogo tudi za izvoz. Avstrijske igrače gredo skoz Trst po vsi Levanti, v Italijo, v izhodno Indijo in sploh skoro po vsi Aziji. Kar se pa tiče finejših igrač, posebno podučevalnih in družabnih iger, so pa zopet Dunajčani prvi.